

ทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLS ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

Leadership Soft Skills of The Administrators

Under The Office of Secondary Educational Service Area 25.

วาริษา ประเสริฐทอง¹⁾ และ ดร.วัลลภา อาริรัตน์²⁾

Warisa Prasoesong¹⁾ and Dr.Wallapha Ariratana²⁾

¹⁾สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University.

²⁾รองศาสตราจารย์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Associate Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Educational, Khon Kaen University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLSของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLSของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 477 คน เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสองระยะคือ ระยะที่หนึ่งเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่สองเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือคู่มือประกอบการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLSของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLS ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการสื่อสารและนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. แนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ ด้าน Soft Skills มีแนวทางการดำเนินงาน 5 ด้านดังต่อไปนี้คือ

1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การพัฒนาผู้บริหารและครูเกี่ยวกับทักษะด้าน Soft Skills ในการปฏิบัติงานและภาษาอังกฤษเพื่อพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยกระบวนการฝึกอบรม การนำระบบกำกับติดตามและช่วยเหลือ ครูและบุคลากรมาสนับสนุนสร้างนวัตกรรม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้และการนำระบบกำกับติดตามและช่วยเหลือ ครูและบุคลากรมาสนับสนุนสร้างนวัตกรรม 2) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร การเรียนการสอน และนำเสนอสารสนเทศต่อที่ประชุม การกำกับติดตามและประเมินกลยุทธ์การทำงานของครู การส่งเสริมการทำวิจัยแบบมีอาชีพ และการสร้างค่านิยมร่วมการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจเป็นทีม 3) ด้านการ

วางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ การระดมทรัพยากรเพื่อจัดหาและพัฒนาอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี ร่วมกับชุมชน การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบเน้นใช้ข้อมูลสารสนเทศ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา 4) ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ ได้แก่ การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร และลดความขัดแย้ง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ยกย่องและให้เกียรติผู้ร่วมงาน รวมทั้งผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเอง 5) ด้านการกำกับติดตาม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน การสร้างค่านิยมร่วมองค์กรที่เน้นการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจเป็นทีม การกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งการส่งเสริมระบบพี่เลี้ยง และการนิเทศติดตาม

คำสำคัญ : ทักษะภาวะผู้นำ ทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills

Abstract

The objective of this research were : 1) to study level of the leadership soft skills of educational administrators, 2) to study guiding of development the leadership soft skills of executive schools under the Office of Secondary Educational Service Area 25. The population were administrators and teachers in schools under the Office of Secondary Educational Service Area 25 in the year 2013 a total of 3,583 and the total samples were 477 persons. The research were divided into two phases. The first phase of quantitative data collection, The instrument used was a questionnaire features a five-level scale, with the statistical data analysis were percentage, mean and standard deviation. The second phase of qualitative data collected by the focus group discussion. Used in this guide the group discussion, to study the development of the leadership skills of school administrators soft skills. The content analysis is used by analysis and then presented as an essay.

The research findings found that.

1. The leadership soft skills of school administrators found that the overall average level. The highest average is relationship skills . And the lowest average is communication and presentation skills.

2. Guide the development of leadership soft skills should be performed in each of the following.

1) Aspects of development , including the development of administrators and teachers about the skills, Soft Skills and English for the operation and development of the ASEAN community and the use of information technology. The training process implementation , monitoring and support (Mentoring & Coaching) teachers and staff to support innovation. Creating Communities of Learning (Learning Community) and system monitoring and support (Mentoring & Coaching) teachers and staff to support innovation. 2) Aspects of management , including the promotion of educational administrators . Teachers and the technology used in the administration. Teaching and communicating the information to the meeting. The monitoring and evaluation strategies work of teachers. Promoting research professionals. and creating shared values working as a team efforts . 3) Areas including strategic planning, resource mobilization and development of equipment and technology to provide solutions with the community on a systematic use of information . Creating an atmosphere of academic exchange and learning. And the principles of good governance in the management of educational institutions. 4) The build morale and strengthen the atmosphere of friendliness and reduce conflict. Building good relations between people in schools. Praise and honor

colleagues. Including the management must be exemplary in their own development . 5) Further monitoring, including changing attitudes and behaviors regarding the use of information technology in teacher practice. The values joining an organization that focuses on team work , collaboration , monitoring and evaluation of performance. Including promoting mentoring system and supervision.

Keywords : leadership leadership soft skills

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน เน้นผู้เรียนที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะชีวิตที่ดี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เรียนรู้วิธีการนำเอาประสบการณ์มาสังสมจนเกิดกระบวนการ การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ สุกสนานและเกิดนิสัยรักการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมสอดคล้องกับแนวคิดของ[18]การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีทักษะในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ [19] ที่กล่าวว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามี 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านความคิดรวบยอด และ ทักษะด้านมนุษย คือความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความร่วมมือกับองค์กร การเข้าใจความต้องการของผู้อื่น การกระตุ้นกลุ่มคนในองค์กรให้มีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ [21] ได้กล่าวว่า การบริหารงานในยุคปัจจุบันว่า ผู้บริหารต้องมีทักษะในการบริหารคนและงาน ซึ่งทักษะในการบริหารคนเกี่ยวข้องกับทักษะด้านมนุษย ซึ่งต้องใช้ทักษะที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นนั่นคือ ทักษะด้าน Soft Skills สอดคล้องกับ [22] ที่กล่าวว่า Hard Skills เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนทำงานได้ แต่ Soft Skills จะเป็นปัจจัยทำให้คนทำงานได้ดีขึ้น เช่น ทักษะด้านการคิด ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการโน้มน้าวใจ ซึ่งผู้บริหารจะนำองค์กรก้าวสู่ประชาคมอาเซียนหรือองค์กรสมรรถนะนั้นต้องบูรณาการทักษะให้สมดุลทั้ง Hard Skill และ Soft Skill เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ [17] ที่กล่าวว่าผู้นำต้องมีความเชี่ยวชาญ

ในการใช้ทักษะด้าน Soft Skills มีกระบวนการพัฒนาคน เช่น ทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ ความเชี่ยวชาญเฉพาะตน การวางแผนการจัดการองค์กร และการนำเสนอ หากผู้นำองค์กรใดให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะทั้งสองคือ ด้านทักษะการทำงาน (Hard Skill) และภาวะความเป็นผู้นำ (Soft Skill) องค์กรนั้นจะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ทุกระดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ [20] ที่ได้นำเสนอการใช้ Soft Skills สำหรับบุคลากรทางการศึกษา ครอบคลุมทักษะ 7 ด้านได้แก่ การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา การสื่อสารและนำเสนอการทำงานเป็นทีม การศึกษาเรียนรู้และการใช้ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาและการสร้างนวัตกรรมจริยธรรมและความเป็นมืออาชีพและภาวะผู้นำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ของจังหวัดขอนแก่น จำนวน 84 โรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์คือ เป็นองค์กรคุณภาพ มุ่งพัฒนาการศึกษาสู่มาตรฐานสากล ภายในปีการศึกษา 2561 โดยกำหนดกลยุทธ์ของเขตพื้นที่ในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและสนับสนุนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ [16] แต่จากรายงานผลการปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2555-ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการพบว่า การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการบริหารงานของสถานศึกษายังไม่สามารถดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมขาดการสื่อสารอย่างทั่วถึงทั้งองค์กร การเรียนรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่มากพอ ซึ่งจากผลการดำเนินงานจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา

ยังไม่สามารถนํานโยบายและยุทธศาสตร์สู่การบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา ครู บุคลากร และนักเรียนด้วยสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของ [16]

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมอาเซียน.ผู้บริหารในยุคนี้ต้องมีภาวะผู้นำสูง.เน้นการมีส่วนร่วม.และการเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง.การบริหารจัดการจึงต้องใช้ทักษะที่สำคัญคือ การสร้างคนหรือบุคลากรให้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ผู้นำที่ใช้ทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills จะมุ่งส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จึงต้องการศึกษาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills และศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศในการศึกษาครั้งนี้ไปเสนอแนะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา เป็นพลังในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตของประชากรโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประจำปีการศึกษา 2556 ประกอบด้วยผู้บริหาร 201 คน และครู 3,382 คน รวมทั้งสิ้น 3,583 คนจาก 84 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากตารางของ Krejcie and Morgan และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ผู้บริหาร 132 คน และครู 345 คน รวมทั้งสิ้น 477 คน

3. รูปแบบการวิจัย เป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills และศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ ศึกษาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา 8 ด้านคือ ด้านการสื่อสารและการนำเสนอ ด้านความสามารถของภาวะผู้นำ ด้านการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจเป็นทีม ด้านการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านความเป็นมืออาชีพและจริยธรรม ด้านการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ตัวแปรตาม คือ แนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLS ของผู้บริหารสถานศึกษา

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำด้าน SOFT SKILLS และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดย

- 1) ตรวจสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 -1.0

2) การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่มีความตรงและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนมหาวิทยาลัย จำนวน 6 คน โรงเรียนเขาวไร่ศึกษา จำนวน 7 คน โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จำนวน 8 คน และโรงเรียนสารคามพิทยาคม จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 30 ชุด เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.978

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเน้นประเด็นตามกรอบแนวคิดทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด นำมาสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอแบบบรรยายในรูปแบบตารางและความถี่

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการสื่อสารและการนำเสนอ สำหรับผู้บริหารด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสื่อสารและนำเสนอ สำหรับครูด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความเป็นมืออาชีพและจริยธรรม

1.2. แนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ควรดำเนินการ ดังนี้

1) กระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาทำตัวเป็นแบบอย่างในการพัฒนาทักษะทุกด้าน

2) สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมและใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

3) จัดอบรมและพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เท่าทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน

4) สร้างบรรยากาศให้ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ

2. อภิปรายผล

ผู้วิจัยขอเสนอผลและอภิปรายผลการวิจัยทั้งในภาพรวมและรายด้าน ตามกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ผลการศึกษาระดับทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งนี้เพราะการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานนั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำมาก เพราะจะทำให้เกิดบรรยากาศของความไว้วางใจความเข้าใจที่ดีต่อกัน และทำให้การติดต่อประสานงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ [17] ที่กล่าวว่า ทักษะที่ผู้นำจะมีในตัวเองและระหว่างบุคคลอื่น และต้องพัฒนาให้เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพคือผู้นำที่ดีต้องสามารถสร้างสมดุลของความรู้ที่มีในตัวเอง และพัฒนาตัวเองในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อพัฒนากลุ่มองค์กรได้ สอดคล้องกับ [7] ที่กล่าวว่าในการบริหารงานนั้น ผู้บริหารต้องปรับภาวะผู้นำของตนเองในการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือเป้าหมายและตรงกับความต้องการของผู้ร่วมงาน ดังนั้นผู้บริหารต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคลากรทุกคนให้มีความกำลังใจในการทำงานร่วมกันและสอดคล้องกับผลการ

ศึกษาของ [2] การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่สามารถปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสวงหาความร่วมมือจากบุคคลหรือชุมชนเพื่อร่วมพัฒนาสถานศึกษา และจัดระบบการติดต่อสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสื่อสารและการนำเสนอ ทั้งนี้เพราะบางครั้งในการปฏิบัติงานของสถานศึกษานั้น ขาดการสื่อสารและนำเสนอที่เป็นระบบ ทำให้ข้อมูลบางเรื่องมีความคลาดเคลื่อนและไม่เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิชที่กล่าวว่า ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นั้น ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือเป็นทักษะที่สำคัญมาก โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ต้องเข้าถึงแหล่งข้อมูลอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ [3] กล่าวว่าผู้นำต้องมีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้ใต้บังคับบัญชา เห็นคุณค่าของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งยอมรับฟังความคิดเห็นของเขา เพื่อให้เขาเหล่านั้นกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ [7] ได้ศึกษาวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนนั้น ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะทั้งในด้านส่วนตัวและลักษณะทางด้านวิชาชีพ ดังนี้ 1) คุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความรู้ มีอารมณ์มั่นคง มีการสื่อสารที่ดี เปิดเผย เข้าใจง่าย มีความมั่นคง และมีความเห็นใจผู้อื่นและ 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความรู้ในการบริหารดี รู้จักที่จะมอบหมายงาน มีการวางแผนและจัดหน่วยงานได้ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และรู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1) ด้านการสื่อสารและการนำเสนอ ผู้บริหารควรมีการอบรมและกำกับติดตามการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ ผู้บริหารควรเป็นตัวอย่างในการนำเทคโนโลยีเพื่อการนำเสนอข้อมูลและลดความขัดแย้ง เช่น มีการนำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาในการประชุมประจำเดือน

2) ด้านความสามารถของภาวะผู้นำ ผู้บริหารควรมีการนำกระบวนการวิเคราะห์ห้องศักร (SWOT Analysis) มาใช้วิเคราะห์ห้องศักรอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจ

3) ด้านการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจเป็นทีม สถานศึกษาควรสร้างค่านิยมร่วมในองค์กร โดยให้ทุกคนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิธีการทำงานใหม่ให้เท่าทันกับความสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สร้างบรรยากาศให้ผู้บริหารและครูได้มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ทักษะศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

4) ด้านการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่ควรกระตุ้นให้ผู้บริหารวิเคราะห์และแก้ปัญหาตามหลักเหตุผล ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมโดยใช้งานวิจัยเป็นฐานในการพัฒนา นำระบบกำกับติดตามและช่วยเหลือ เช่นระบบพี่เลี้ยงมาใช้ในสถานศึกษา

5) ด้านความเป็นมืออาชีพและจริยธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาผู้เรียนสู่การผลิตนวัตกรรมแบบมืออาชีพ สร้างความตระหนักให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการพัฒนาดตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

6) ด้านการศึกษาเรียนรู้และใช้เทคโนโลยี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาดตนเองด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งมีการติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

7) ด้านการพัฒนาคนและการสร้างนวัตกรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบพี่เลี้ยง และการนิเทศติดตามการทำงานของครูและบุคลากรอย่างจริงจัง และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสอนงานในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

8) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานอย่างจริงจัง และให้กำลังใจ ยกย่องให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) มีการทำวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน เช่น ทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สพม.25

2) มีการทำวิจัยทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลาย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่มีความครอบคลุมและตรงกับความต้องการของการวิจัยมากขึ้น

3) มีการทำวิจัย ทักษะภาวะผู้นำด้าน Soft Skills ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนมาตรฐานสากลหรือโรงเรียนที่ผู้บริหารได้รับรางวัลพระราชทานดีเด่น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Chalome Ledlord. Administrative Skills in Administrators of Primary Schools According to Teachers Working for Primary Schools in Rayong Province, Thesis (Master Degree of Education-Education Administration), Burapa University: Photocopies; 2003.
- [2] Chatchama Thepworasuk. Studying of Administrative Skills for Academic Institutions According to Teachers Working for Primary Schools in Makham District, Nonthaburi Province, Thesis (Master Degree of Education-Education Administration), Burapa University: Photocopies; 2010.
- [3] Cole,M.A. Become the Leader followers Want to follow. Supervision; 1999.
- [4] Crosbie,R. Learning the Soft Skills of Leadership. Industrail and commercial; 2005.
- [5] Katz.Robert L. Skill of an effective Administratos. Harward Business Review; 1974 .
- [6] Krejcie,R.V. and Morgan,D.W. Determining sample size for research Activities. Educational and psychological Measurement. Journal 16; 1970.
- [7] Macvicar,S. Techtrrends. Training Journal:2006
- [8] Ministry of Education, the National Education Act 1999 and the Addenda (2nd Issue) 2002, Bangkok, Express Transportation of Thailand Printing; 2003.
- [9] _____. Occupation Standard and Career Conduct for Teachers Established by the Teachers Council of Thailand, 2005, Bangkok, Express Transportation of Thailand Printing; 2003.
- [10] _____. Core Curriculum for Basic Education 2008, Bangkok, Express Transportation of Thailand Printing; 2008.
- [11] Nonglak Wiratchai. Analytic Statistics for Research, Bangkok, Chulalongkorn University; 1999.
- [12] Petcharat Raktasuwan. Skills and Skill Improvement for the Administratives of Physical Education Institutions According to Physical Education Instructors, Thesis of Master Degree in Education (Educational Administration), Burapa University, Photocopies; 1997.
- [13] Sampan Panpruek. Applicable Statistics for Research; Khon Kaen; Faculty of Education Khon Kaen University; 2007.

- [14] Suppalak Jaisawaengsap. Basic Education Institution Administration; Prajuab Khirikhan Province, Thesis of Master Degree in Education (Education Administration); Naresuan University, Photocopies; 2009.
- [15] Somerset,F. The softer side of Leadership: How to take your leadership to deeper level. Journal of career Intelligence; 2001.
- [16] The Secondary Educational Service Area 25; Performance Report of 2012, Khon Kaen; Policy and Planning Division of the Secondary Education Service Area 25; 2012.
- [17] Tang K. N. Paper for seminar onSoft Skills Development for Higher Education Institute. Faculty of Education, Khon Kaen University; 2012.
- [18] Trilling ,B and Fadel, C. 21st Century Skill Learning for Life in Our Times. John Wiley & Son ; 2012.
- [19] Wandee Kaemket. Technologies in Behavioral Science; Bangkok, Chulalongkorn University Printing; 2008.
- [20] Wallapha Ariratana et al. Organization Development Paper; Subject of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University; 2012.
- [21] Wijarn Panit. Learning Methods for 21st Century Students; Bangkok, Sodsri-Saritwong Foundation; 2012.
- [22] Wilaipan Wiwek. Personnel Development; Bangkok, Palathipat Magazine Issued No. 2; 2013.
- [23] WHO. Life Skills Education for Children and Adolescences in School; 1993. Retrieved August 15, 2013, from <http://www.unescap.org/esid/hds/pubs/2317/m7.pdf>